

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33319
Nom	Psicopatologia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	3	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	18 - Psicopatologia	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
GARCÍA SORIANO, GEMMA	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics
PEREZ MARIN, ANTONIA	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics

RESUM

La Psicopatologia és una disciplina bàsica per a tota activitat professional que desenvolupa un psicòleg, i en conseqüència el seu coneixement és imprescindible en qualsevol àmbit professional. La planificació de l'assignatura respon a aquest propòsit. En conseqüència l'objectiu general de l'assignatura és explicar i analitzar els elements bàsics que, des d'una perspectiva psicològica, caracteritzen els trastorns i / o problemes mentals, emocionals, i del comportament i activitat de les persones. El programa està articulat en dues parts. La primera d'elles té els següents objectius específics: 1º) exposar l'evolució històrica i conceptual de la psicopatologia, 2º) analitzar les principals alteracions i anomalies que es produeixen en les diferents etapes, funcions, i processos de coneixement, 3º) examinar les alteracions i problemes relacionades amb les emocions, les experiències mentals, el comportament i l'activitat humana; i 4º) presentar i analitzar críticament els principis que regeixen els actuals sistemes de diagnòstic i classificació dels trastorns mentals i del comportament, així com les seues limitacions. La segona part té com a objectiu l'estudi i anàlisi dels trastorns mentals i del comportament amb més prevalença, incidint especialment en les explicacions psicològiques actuals que disposen de base científica acceptada. Cadascuna d'aquestes parts va ineludiblement acompanyada d'activitats pràctiques, que tenen com

objectius: 1º) assentar els coneixements teòrics; 2º) vincular aquests coneixements amb la realitat de les psicopatologies humanes, 3º) promoure la reflexió crítica de l'estudiant sobre la complexitat inherent a els processos de salut / malaltia, i 4º) conscienciar l'estudiant sobre l'obligació de conèixer i respectar les normes legislatives relacionades amb la protecció dels drets humans de les persones amb trastorns mentals i del comportament, incloent les pròpies del Psicòleg tal com aquestes es contemplen en el Codi Deontològic professional. Per aconseguir aquests objectius es realitzaran anàlisis de problemes i situacions reals relacionades amb la salut mental. Per últim, dada la extensió (ECTS) i ubicació d'aquesta assignatura al Grau de Psicologia, tots els temes tenen un caràcter general e introductori.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És recomanable que l'alumne tinga superades:

Assignatures de primer curs: Fonaments de Psicobiologia. Percepció i atenció, Psicologia de l'aprenentatge, Psicologia del cicle vital I i II, Psicologia Fisiològica I, i Psicologia social I i II.

Assignatures de segon curs: Avaluació psicològica, Personalitat i diferències individuals, Psicologia de la memòria, Psicologia de la motivació y emoció. Psicologia Fisiològica II, Trastorns del desenvolupament i dificultats de l'aprenentatge.

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Ser capaç de descriure i mesurar variables (personalitat, intel·ligència i altres aptituds, actituds, etc.) i processos cognitius, emocionals, psicobiològics i conductuals.
- Ser capaç de diagnosticar seguint els criteris propis de la professió
- Saber analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació.
- Ser capaç d'elaborar informes orals i escrits.
- Conèixer les obligacions deontològiques de la psicologia i ajustar-s'hi
- Valorar les aportacions que proporciona la investigació científica al coneixement i la pràctica professional.
- Promoure i incidir en la salut, qualitat de vida i benestar dels individus, grups, comunitats i organitzacions.
- Conèixer els diferents enfocaments que han contribuït al desenvolupament històric de la psicopatologia i la seua influència en la producció del coneixement i de la pràctica professional de la psicologia en l'àmbit de la salut mental.
- Conèixer els factors (psicològics, biològics i socials) que interactuen i incideixen en el comportament i l'experiència humanes, tant normal com patològica.
- Conèixer la simptomatologia característica dels diferents trastorns mentals i del comportament, les seues causes, factors que incideixen en el seu manteniment, així com conèixer els sistemes internacionals de classificació i diagnòstic dels trastorns mentals i del comportament.
- Saber accedir i utilitzar les diferents fonts documentals de la psicopatologia, mostrar un domini de les estratègies necessàries per a accedir a la informació i valorar la necessitat d'actualització documental.
- Conèixer els diversos camps d'aplicació de la psicopatologia, les seues possibilitats i límits, i la necessitat de col·laboració interdisciplinària amb altres àrees i professionals de la salut mental.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'identificar i comprendre aspectes rellevants de la psicopatologia tals com les diferències entre els comportaments i les experiències normals i anormals o patològiques, la continuïtat entre la normalitat i la patologia, la múltiple causalitat de la psicopatologia, el canvi en la conceptualització de la psicopatologia al llarg de la història, el problema de l'estigma en la malaltia mental, el paper de la psicopatologia en l'àmbit de la psicologia clínica, de la psicologia de la salut i de la psicologia en general.

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'identificar, descriure i comprendre les alteracions dels processos psicològics bàsics (és a dir, atenció, percepció, imaginació, memòria, pensament, llenguatge, identitat, consciència, afectes i emocions, psicomotor i conducta intencional).

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'identificar i descriure les característiques principals dels trastorns mentals i del comportament (és a dir, emocionals, d'ansietat, de l'espectre obsessivocompulsiu, els relacionats amb traumes i estressors, amb el control d'impulsos, dissociatius i somatoforms, esquizofrènia i relacionats, alimentaris, sexuals, del son i de la personalitat).

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç de diferenciar entre els principals trastorns mentals i del comportament.

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'associar les alteracions dels processos psicològics bàsics amb els principals trastorns mentals i del comportament.

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'identificar les característiques dels principals manuals diagnòstics i la seua evolució històrica, així com els criteris diagnòstics que proposen els manuals psiquiàtrics.

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'aplicar els coneixements que haja adquirit a casos reals (descripcions clíniques de pacients), això implica:

- Organitzar la informació de manera que puga recollir-la en una història clínica.
- Analitzar les principals alteracions psicopatològiques presents i organitzar-les en forma de psicopatograma.
- Formular hipòtesis diagnòstiques.
- Avaluar el diagnòstic principal i explicar els diagnòstics diferencials.
- Utilitzar els sistemes nosològics i de classificació internacional oficials dels trastorns mentals i del comportament.

Quan aprobe aquesta assignatura, l'estudiant serà capaç d'identificar i comprendre les principals explicacions psicològiques de les alteracions dels processos psicològics bàsics i dels trastorns mentals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Història i concepte de la psicopatologia. Estudi de les alteracions dels processos i funcions psicològiques i de la classificació i el diagnòstic dels trastorns . Història i concepte de la psicopatologia. Estudi de les alteracions dels processos i funcions psicològiques i de la classificació i el diagnòstic dels trastorns mentals i del comportament.

Tema 1. Història, concepte i sistemes de diagnòstic de les psicopatologies.

Orígens i arrels de la psicopatologia.

Evolució conceptual: els models de la psicopatologia.

Definició i criteris de la psicopatologia.

Els sistemes de classificació i de diagnòstic en psicopatologia.

Lexploració psicopatològica.

Tema 2. Les alteracions dels processos i funcions psicològics I.

Alteracions de latència

Alteracions de la consciència

Alteracions de la identitat

Tema 3. Les alteracions dels processos i funcions psicològics II.

Alteracions de la percepció i de la imaginació

Alteracions de la memòria

Tema 4. Les alteracions en els processos i funcions psicològics III

Alteracions de la forma del pensament

Alteracions del contingut del pensament

Alteracions del llenguatge

Tema 5 Les alteracions en els processos i funcions psicològics IV.

Alteracions dels afectes i les emocions.

Alteracions psicomotores i de la conducta intencional.

2. Introducció als trastorns mentals i del comportament

Tema 6. Trastorns depressius i bipolars

Categorització i caracterització clínica dels trastorns depressius

Categorització i caracterització clínica dels trastorns bipolars

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre la depressió

Tema 7. Els trastorns d'ansietat

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre l'ansietat

Tema 8. Els trastorns relacionats amb traumes i estressors.

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre les experiències traumàtiques

Tema 9. Els trastorns de l'espectre obsessivocompulsiu

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre l'espectre obsessivocompulsiu

Tema 10. Els trastorns somatomorfs

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre la somatització

Tema 11. Els trastorns dissociatius

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre la dissociació

Tema 12. La psicopatologia de l'espectre de les psicosis

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic.

Explicacions psicològiques sobre les psicosis

Tema 13. Trastorns alimentaris

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic

Explicacions psicològiques sobre els trastorns alimentaris

Tema 14. Els trastorns de la personalitat

Categorització i caracterització clínica

Epidemiologia, comorbiditat, curs i pronòstic

Explicacions psicològiques sobre la personalitat disfuncional

Tema 15. Altres trastorns mentals i del comportament

Els trastorns relacionats amb el control d'impulsos

Els trastorns relacionats amb substàncies i altres trastorns addictius

Els trastorns neurocogni

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	90,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	50,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	20,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	5,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia serà activa i participativa, per la qual cosa les classes seran teòricopràctiques, per a potenciar l'aprenentatge significatiu dels coneixements implicats. Així, de cadascun dels temes es realitzaran presentacions conceptual, discussions dels continguts proposats i aplicacions a propostes pràctiques dels continguts i aprenentatges realitzats, amb la finalitat que l'alumne adquireixca les competències pròpies de la matèria.

Entre les tècniques instruccionals bàsiques destaquen: (1) Classes teòriques impartides pel professorat en les quals es desenvoluparan els diferents continguts de la matèria, promovent el mateix temps la intervenció participativa de l'estudiantat a través de la resolució de les qüestions que vagen sorgint al llarg de l'exposició; (2) Activitats pràctiques d'aula, que complementen els temes de l'assignatura (anàlisi de casos clínics, psicopatogrames, històries clíniques, etc.); (3) Tutories programades individuals o en grup per a la supervisió de treballs pràctics, orientació i resolució de dubtes.

L'ús de dispositius mòbils, tauletes i ordinadors portàtils estarà a la disposició de la metodologia docent proposta per cada professor/a.

AVALUACIÓ

SE1.- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves orals, escrites o d'acompliment de destreses (90%).

SE2.- Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics, resolució de problema i maneig de proves diagnòstiques (10%).

PONDERACIÓ

SE1 Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves escrites (90%).

La qualificació d'aquest apartat suposa el 90% de la qualificació final. Es realitzaran proves objectives de contingut teòricopràctic (60%), així com proves de desenvolupament consistents en l'anàlisi de casos clínics (psicopatogrames, històries clíniques) (30%).

Atès que la càrrega horària de la matèria durant el primer quadrimestre duplica l'assignada al segon, les proves de la matèria impartida en el 1r quadrimestre comptabilitza un 60% de la qualificació final (part objectiva 36%, part de desenvolupament 24%, total 60%); i les de la matèria del 2n quadrimestre un 30% de la qualificació final (part objectiva 18%, part de desenvolupament 12%, total 30%).

SE2 Presentació oral o escrita d'activitats, informes, casos clínics etc. suposen el 10% de la qualificació final. El professorat establirà al llarg del curs els elements d'aquest apartat e informarà del pes de cada element.

L'esment de matrícula d'honor seguirà el que s'estableix en l'article 17 del Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 1108/2017). El procediment a seguir en cas d'empat en la qualificació, l'establirà el professorat a cada moment, que avisarà l'alumnat afectat atès que es tracta d'una prova de tipus escrit o oral en la qual es valoraran els continguts de l'assignatura.

REQUISITS MÍNIMS

SE1 Superar cadascuna de les proves realitzades amb un mínim del 50% en cadascuna de les parts de les quals es componen (prova objectiva i prova de desenvolupament d'anàlisi de casos):

- Avaluació de la part del 1r quadrimestre: mínim 3 sobre 6 en la qualificació final. Concretament, s'haurà d'aconseguir un mínim d'1,8 en la prova objectiva, i un mínim d'1,2 en la part de prova de desenvolupament d'anàlisi de casos (p.e. psicopatograma).
- Avaluació de la part del 2n quadrimestre: mínim d'1,5 sobre 3 de la qualificació final. S'haurà d'aconseguir un mínim de 0,9 en la prova objectiva, i un mínim de 0,6 en la part de prova de desenvolupament d'anàlisi de casos (p.e. història clínica).

SE1 Es podran recuperar cadascuna de les quatre parts en 2a convocatòria amb els mateixos requisits mínims.

SE1 En la part de prova objectiva dels exàmens, serà obligatori respondre almenys al 60% de les preguntes. Sempre que s'haja respost al 60% de les preguntes de la part de prova objectiva dels exàmens, la fórmula de correcció que s'aplicarà en el cas que la prova siga d'elecció múltiple (o objectiva) serà l'habitual per a aquesta mena de proves: (encerts – (errors/nombre d'alternatives-1)) / nombre de preguntes.

SE1 En les dates de les dues convocatòries oficials, els qui hagen aprovat alguna de les proves de SE1, es presentaran només a les proves no superades. La nota final de SE1 serà la suma de les notes obtingudes en cada prova.

SE2 No s'exigeix un requisit mínim per a la superació de l'assignatura (10% de la qualificació final, no recuperable). Les activitats d'avaluació contínua impliquen maneig de dades elaborades durant les classes, correcció/ discussió en el si del grup, etc. Permet obtenir fins a un màxim d'1 punt, que serà sumat a la puntuació obtinguda en les proves SE1, sempre que s'haja aconseguit en SE1 les puntuacions mínimes que s'indiquen anteriorment. Es mantindran en segona convocatòria les notes d'aquelles activitats no recuperables.

AVANÇAMENT DE CONVOCATÒRIA

Respecte a la possibilitat que l'estudiant sol·licite un avançament de la convocatòria (article 10 del Reglament d'avaluació i qualificació de la UV, ACGUV 1108/2017), l'avaluació consistirà en la realització obligatòria d'un examen de coneixements teòricopràctics que suposarà el 100% de la nota final.

ADVERTIMENT

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, i se sotmetrà seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'estudiant universitari (RD1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir-se a l'hora d'utilitzar procediments fraudulents o cooperar-hi en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en grup amb l'objectiu de verificar el grau de participació en els objectius fixats, així com el grau d'assoliment, en qualsevol tasca desenvolupada. No acceptar aquesta verificació suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que es disposa en la Normativa de qualificacions de la Universitat de València.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Perpiñá, C. y Baños, R.M. (2019). Manual básico de exploración psicopatológica. Madrid: Síntesis
- Belloch, A., Sandin, B Ramos, F. (2020). Manual de psicopatología volumen I y II. Madrid: McGraw Hill
- Beidel, D. C., Bulik, C. M., y Stanley, M. A. (2016). Abnormal psychology: A scientist-practitioner Approach. Hoboken, NJ: Pearson.
- Oyeboode, F. (2015). Sims' Symptoms in the Mind: Textbook of Descriptive Psychopathology, 5th Edition. Edinburgh: Elsevier

Complementàries

- American Psychiatric Association (APA) (2022) Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5ª ed., texto revisado) (DSM-5-TR) <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787f>
- American Psychiatric Association (APA) (2022) Guía de Consulta de los Criterios Diagnósticos del DSM-5- TR. Editorial Médica Panamericana.
- American Psychiatric Association [APA] (2014). DSM-5. Manual Diagnóstico y Estadístico de los Trastornos Mentales. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- Caballo, V., Salazar, I.C., y Carrobbles, J.A. (Dirs) (2014) Manual de Psicopatología y trastornos psicológicos. (2ª edición) Madrid: Pirámide
- Organización Mundial de la Salud (OMS) 2019/2021. Clasificación Internacional de Enfermedades, undécima revisión (CIE-11), <https://icd.who.int/browse11>
- Obiols, J. (Ed.) (2008). Manual de Psicopatología General. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Rodríguez Testal, J.F. y Mesa Cid, P.J. (Coords.). (2011). Manual de Psicopatología Clínica. Madrid: Pirámide.